

Regeringens proposition

1986/87: 45

om lindring av församlingsskatt, vissa
inkomstskattefrågor, m. m.

Prop.
1986/87: 45

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 16 oktober 1986.

På regeringens vägnar

Kjell-Olof Feldt

Bengt K. Å. Johansson

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås en ändring av reglerna om nedsättning av församlingsskatten för den som inte tillhör svenska kyrkan. Ändringen innebär att kravet på mantalsskrivning i riket för att få skattelindring slopas.

Den tidsbegränsade lagstiftningen om skattefrihet för vissa stipendier föreslås bli permanent.

I de s. k. existensminimireglerna föreslås en ändring så att nivån inte påverkas av ändringar av barnbidraget utan helt följer utvecklingen av konsumentprisindex.

Vidare föreslås fortsatt giltighet t. o. m. 1989 års taxering av den tillfälliga bestämmelse som gör det möjligt för skattskyldiga som arbetar inom byggnads- och anläggningsbranschen att få avdrag för ökade levnadskostnader med schablonbelopp även efter två års arbete på samma plats.

Slutligen föreslås en följdändring av reglerna om extra avdrag för folkpensionärer till de under våren beslutade ändringarna i inkomstbeskattningen, ett förtydligande tillägg i lagen (1984: 1052) om statlig fastighets-skatt samt ett tekniskt tillägg till de bestämmelser i kommunalskattelagen (1928: 370) som begränsar rätten till avdrag för reparation och underhåll av annan fastighet när statliga lån eller bidrag har beviljats.

Lag om ändring i lagen (1951: 691) om viss lindring i skattskyldigheten för den som icke tillhör svenska kyrkan

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1951: 691) om viss lindring i skattskyldigheten för den som icke tillhör svenska kyrkan skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Sådan församlingsskatt enligt lagen (1961:436) om församlingssstyrelse, som efter kyrkofullmäktiges beslut eller *eljest* debiteras efter samma grunder som *gälla* för debitering av kommunalskatt, skall påföras den, som vid ingången av inkomståret *icke* tillhörde svenska kyrkan och som är mantalsskriven här i riket för inkomståret, efter endast trettio procent av det för debiteringen bestämda beloppet.

Föreslagen lydelse

1 §¹

Sådan församlingsskatt enligt lagen (1982:1052) om församlingar och kyrkliga samfundigheter, som efter kyrkofullmäktiges beslut eller *annars* debiteras efter samma grunder som *gäller* för debitering av kommunalskatt, skall påföras den, som vid ingången av inkomståret *inte* tillhörde svenska kyrkan, efter endast trettio procent av det för debiteringen bestämda beloppet. *Vad nu sagts gäller också den som tillhörde svenska kyrkan men inte varit kyrkobokförd här i riket under någon del av inkomståret.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987 och tillämpas första gången i fråga om församlingsskatt som påförs på grund av 1989 års taxering.

¹ Senaste lydelse 1973: 932.

Lag om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370)

Härigenom föreskrivs att 25 § 2 mom., punkt 3 av anvisningarna till 33 § samt punkterna 1 och 2 av anvisningarna till 50 § kommunalskattelagen (1928: 370) skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

25 §

2 mom.¹ Avdrag får icke göras för:

a) kostnad för ny-, till- eller ombyggnad eller därmed jämförlig förbättring å fastigheten,

b) kostnad för reparation och underhåll som utförts i samband med sådan ombyggnad för vilken genom preliminärt eller slutligt beslut lån eller bidrag beviljats enligt bostadsfinansieringsförordningen (1974: 946), förordningen (1977: 332) om statligt stöd till energibesparande åtgärder i bostadshus m. m., kungörelsen (1974: 255) om tilläggs lån till kulturhistoriskt värdefull bebyggelse, kungörelsen (1962: 538) om förbättringslån eller bostadslånekungörelsen (1967: 552), till den del kostnaden för reparation och underhåll tillsammans med ombyggnadskostnaden inte överstiger den i låne- eller bidragsärendet godkända kostnaden, samt kostnad för reparation och underhåll för vilken bidrag har beviljats enligt förordningen (1983: 974) om statligt räntestöd vid förbättring av bostadshus, till den del kostnaden inte överstiger den i bidragsärendet beräknade kostnaden,

b) kostnad för reparation och underhåll som utförts i samband med sådan ombyggnad för vilken genom preliminärt eller slutligt beslut lån eller bidrag beviljats enligt bostadsfinansieringsförordningen (1974: 946), förordningen (1977: 332) om statligt stöd till energibesparande åtgärder i bostadshus m. m., kungörelsen (1974: 255) om tilläggs lån till kulturhistoriskt värdefull bebyggelse, kungörelsen (1962: 538) om förbättringslån, bostadslånekungörelsen (1967: 552) eller *ombyggnadslåneförordningen för bostäder* (1986: 693), till den del kostnaden för reparation och underhåll tillsammans med ombyggnadskostnaden inte överstiger den i låne- eller bidragsärendet godkända kostnaden, samt kostnad för reparation och underhåll för vilken bidrag har beviljats enligt förordningen (1983: 974) om statligt räntestöd vid förbättring av bostadshus, till den del kostnaden inte överstiger den i bidragsärendet beräknade kostnaden.

c) kostnad för reparation och underhåll av sådan fastighet som ägs av tre eller flera, antingen direkt eller indirekt genom handelsbolag, och som inrymmer eller är avsedd att inrymma bostad i skilda lägenheter åt minst tre delägare (andelshus), i den mån den på delägare belöpande delen av kostnaden överstiger hans andel av tio procent av fastighetens taxeringsvärde året näst före taxeringsåret.

d) kostnad för underhåll av plantering eller trädgårdsland, i den mån planteringen eller trädgårdslandet är att anse endast såsom tillbehör till egen bostadslägenhet och användes företrädesvis för ägarens personliga trevnad.

Kostnad för underhåll av plantering eller trädgårdsland i annat fall än nyss sagts må ej avdragas till högre belopp än som motsvarar de uppgivna intäkterna av planteringen eller trädgårdslandet.

¹ Senaste lydelse 1983: 972.

Anvisningar

till 33 §

3.² Har skattskyldig i sin tjänst verkställt resor utom den vanliga verksamhetsorten, äger han rätt att åtnjuta avdrag icke blott för kostnaden för själva resan utan jämväl för den *ökning* i levnadskostnaden, som den skattskyldige kan hava fått vidkännas på den grund, att han vistas utom sin vanliga verksamhetsort, såsom för hotellrum, *ökad* kostnad för föda osv. Därest i tjänst, som avses i punkt 4 andra stycket av anvisningarna till 32 §, anvisats särskild ersättning för kostnaderna, får avdrag dock icke äga rum. Hava jämlikt 25 § första stycket 3) taxeringslagen traktamentsersättningar och andra ersättningar icke upptagits såsom intäkt, må ej heller de emot ersättningarna svarande kostnaderna avdragas.

I första stycket avsedd ökning i levnadskostnaden skall, där den skattskyldige icke visar större ökning, anses hava uppgått till ett belopp motsvarande den ersättning som av arbetsgivaren utgivits för kostnadens täckande (traktamente), dock högst till belopp som i enlighet med vad nedan i detta stycke sägs motsvarar största normala ökning i levnadskostnaden. Riksskatteverket fastställer för varje kalenderår ett belopp (normalbelopp) motsvarande största normala ökning i levnadskostnaden för ett dygn. Har resan varit förenad med övernattning skall den anses hava varit det antal dygn som motsvarar antalet övernattningar. Har resan ägt rum utan samband med övernattning skall såsom största normala ökning i levnadskostnaden räknas: fyra tiondels normalbelopp, när förrättningen varat mer än tio timmar i följd, samt två tiondels normalbelopp, när förrättningen eljest varat mer än fyra timmar i följd. Omfattar vistelse på en och samma ort längre tid än 15 dygn i följd, skall från och med det sextonde dygnet såsom största normala ökning i levnadskostnaden räknas sex tiondelar av normalbeloppet. Vid 1984–1987 års taxeringar skall för skattskyldig som vid arbete inom byggnads- och anläggningsbranschen fortlöpande haft sin

I första stycket avsedd ökning i levnadskostnaden skall, där den skattskyldige icke visar större ökning, anses hava uppgått till ett belopp motsvarande den ersättning som av arbetsgivaren utgivits för kostnadens täckande (traktamente), dock högst till belopp som i enlighet med vad nedan i detta stycke sägs motsvarar största normala ökning i levnadskostnaden. Riksskatteverket fastställer för varje kalenderår ett belopp (normalbelopp) motsvarande största normala ökning i levnadskostnaden för ett dygn. Har resan varit förenad med övernattning skall den anses hava varit det antal dygn som motsvarar antalet övernattningar. Har resan ägt rum utan samband med övernattning skall såsom största normala ökning i levnadskostnaden räknas: fyra tiondels normalbelopp, när förrättningen varat mer än tio timmar i följd, samt två tiondels normalbelopp, när förrättningen eljest varat mer än fyra timmar i följd. Omfattar vistelse på en och samma ort längre tid än 15 dygn i följd, skall från och med det sextonde dygnet såsom största normala ökning i levnadskostnaden räknas sex tiondelar av normalbeloppet. Vid 1984–1989 års taxeringar skall för skattskyldig som vid arbete inom byggnads- och anläggningsbranschen fortlöpande haft sin

² Senaste lydelse 1985: 1017.

arbetsplats förlagd till en och samma ort utanför den vanliga verksamhetsorten under längre tid än två år för tid därefter såsom största normala ökning i levnadskostnaden anses ett belopp motsvarande den del av normalbeloppet som avser kost vid förrättning som pågått längre tid än 15 dygn ökat med faktisk kostnad för logi på arbetsorten. Vill skattskyldig visa att kostnadsökningen i en och samma tjänst varit större än avdrag som beräknats i enlighet med vad nu sagts, skall utredningen avse hans samtliga förrättningar i nämnda tjänst under beskattningsåret; dock att i fråga om avdrag för ökning i levnadskostnaden från och med det sextonde dygnet i följd på en och samma ort eller under förrättning å utrikes ort levnadskostnadsökningen må beräknas för varje förrättning för sig.

arbetsplats förlagd till en och samma ort utanför den vanliga verksamhetsorten under längre tid än två år för tid därefter såsom största normala ökning i levnadskostnaden anses ett belopp motsvarande den del av normalbeloppet som avser kost vid förrättning som pågått längre tid än 15 dygn ökat med faktisk kostnad för logi på arbetsorten. Vill skattskyldig visa att kostnadsökningen i en och samma tjänst varit större än avdrag som beräknats i enlighet med vad nu sagts, skall utredningen avse hans samtliga förrättningar i nämnda tjänst under beskattningsåret; dock att i fråga om avdrag för ökning i levnadskostnaden från och med det sextonde dygnet i följd på en och samma ort eller under förrättning å utrikes ort levnadskostnadsökningen må beräknas för varje förrättning för sig.

Avdrag för ökade levnadskostnader är däremot icke medgivet enbart på den grund, att den skattskyldige har sitt arbete på annan ort än den, där han har sin bostad. Har den skattskyldige bosatt sig på annan ort än den, där han har tjänst eller anställning, eller antagit arbete, som skall utföras på annan ort än den, där han är bosatt, är avdrag i regel icke medgivet. Avdrag medges dock för det fall, att anställningen avser endast en kortare tid eller skall bedrivas å flera olika platser eller det av annan anledning icke skäligen kan ifrågasättas, att den skattskyldige skall avflytta till den ort, där arbetet skall utföras.

Oavsett vad i nästföregående stycke sägs äger skattskyldig, som på grund av sitt arbete bosatt sig på annan ort än den där hans familj är bosatt, därest det med avseende på makes förvärvsverksamhet, svårighet att anskaffa familjebostad eller annan därmed jämförlig omständighet icke skäligen kan ifrågasättas, att familjen skall avflytta till den skattskyldiges bostadsort, åtnjuta avdrag för den ökning i levnadskostnaden som föranledes av den skilda bosättningen. Om båda makarna äro berättigade till sådant avdrag, skall, där makarna ej överenskommit om annan fördelning, det sammanlagda avdraget tillkomma dem med hälften var. Vad här sagts skall, såvitt avser makar, icke äga tillämpning i fall som i 52 § 2 mom. sägs.

till 50 §

1.³ Den skattskyldiges skatteförmåga bedöms med hänsyn, å ena sidan, till hans inkomst och förmögenhet samt, å andra sidan, till vad han kan anses ha behövt till nödvändigt underhåll för sig själv och för make och oförsörjda barn (*existensminimum*). Om inte särskilda förhållanden motiverar det skall existensminimum bedömas med hänsyn till förhållandena under hela beskattningsåret. Sådana särskilda förhållanden får anses föreligga t. ex. om en skattskyldig under året börjat i förvärsarbete eller

³ Senaste lydelse 1984: 101.

upphört med sådant arbete och inkomsten utslagen på hela året därför understigit existensminimibeloppet. I sådana fall bör existensminimum bedömas med hänsyn till den tid inkomsten åtnjutits.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om existensminimum enligt de grunder som anges i det följande.

Existensminimum i det särskilda fallet bestäms med ledning av normalbelopp för existensminimum. Normalbeloppen utgör för ensamstående skattskyldig 15 300 kronor, för sammanlevande makar 26 600 kronor och för varje barn 6 500 kronor multiplicerade med det tal (jämförelsetal) som anger förhållandet mellan det allmänna prisläget i oktober månad året före inkomståret och prisläget i oktober 1980. Förändringarna i det allmänna prisläget skall därvid beräknas på grundval av konsumentprisindex. Normalbeloppen skall avrundas uppåt till helt hundratal kronor. Normalbeloppen skall anses innefatta alla vanliga levnadskostnader utom bostadskostnad, som beräknas särskilt och läggs till normalbeloppen.

Normalbeloppen för existensminimum är i första hand avsedda för skattskyldiga, vilkas inkomst huvudsakligen hänför sig till förvärvskällan tjänst.

Vid bestämning av avdrag för nedsatt skatteförmåga vid existensminimum skall såsom inkomst av tjänst upptas den skattskyldiges bruttointäkter — inklusive biinkomster — minskade med sådana nödvändiga utgifter för inkomstens förvärvande som är avdragsgilla vid taxeringen, t. ex. avgifter för sjuk- eller olycksfallsförsäkring som tagits i samband med tjänst, avgifter som den skattskyldige har erlagt i samband med tjänsten för egen eller efterlevandes pensionering på annat sätt än genom försäkring, eller kostnader för resor till och från arbetet. Består inkomsten av sådan livränta som avses i 32 § 2 mom. skall livräntan inräknas i inkomsten med oducerat belopp. Även sådan livränta till följd av person-

Existensminimum i det särskilda fallet bestäms med ledning av normalbelopp för existensminimum. Normalbeloppen utgör för ensamstående skattskyldig 22 900 kronor, för sammanlevande makar 39 700 kronor och för varje barn 14 600 kronor multiplicerade med det tal (jämförelsetal) som anger förhållandet mellan det allmänna prisläget i oktober månad året före inkomståret och prisläget i oktober 1985. Förändringarna i det allmänna prisläget skall därvid beräknas på grundval av konsumentprisindex. Normalbeloppen skall avrundas uppåt till helt hundratal kronor. Normalbeloppen skall anses innefatta alla vanliga levnadskostnader utom bostadskostnad, som beräknas särskilt och läggs till normalbeloppen.

Vid bestämning av avdrag för nedsatt skatteförmåga vid existensminimum skall såsom inkomst av tjänst upptas den skattskyldiges bruttointäkter — inklusive biinkomster — minskade med sådana nödvändiga utgifter för inkomstens förvärvande som är avdragsgilla vid taxeringen, t. ex. avgifter för sjuk- eller olycksfallsförsäkring som tagits i samband med tjänst, avgifter som den skattskyldige har erlagt i samband med tjänsten för egen eller efterlevandes pensionering på annat sätt än genom försäkring, eller kostnader för resor till och från arbetet. Består inkomsten av sådan livränta som avses i 32 § 2 mom. skall livräntan inräknas i inkomsten med oducerat belopp. Även sådan livränta till följd av person-

skada som inte är av skattepliktig natur skall inräknas i inkomsten. Vid bestämning av avdrag för nedsatt skatteförmåga vid existensminimum skall hänsyn vidare tas till om den skattskyldige uppburit skattefri ersättning på grund av sådan kollektiv sjukförsäkring som avses i 32 § 3 mom. tredje stycket, punkt 16 av anvisningarna till 21 § eller punkt 11 av anvisningarna till 28 §. *Barnbidrag medräknas inte i inkomsten.*

När frågan om avdrag för nedsatt skatteförmåga vid existensminimum bedöms skall särskild vikt läggas vid att inkomstförhållandena uppskattas på ett riktigt sätt, speciellt med hänsyn till omfattningen av eventuella naturaförmåner och deras värde.

Har den skattskyldige haft lägre levnadskostnader än normalt skall den skattskyldiges existensminimum anses ha understigit normalbeloppet i motsvarande mån, t. ex. om han är ogift och har haft gemensamt hushåll med anhöriga eller andra eller om han har haft särskilda förmåner i form av billiga livsmedel eller andra liknande förmåner. I regel torde det inte finnas anledning att bevilja avdrag för nedsatt skatteförmåga vid existensminimum åt s. k. hemmasöner eller hemmadöttrar. Ej heller får avdrag medges om den skattskyldige ägt tillgångar. Härvid bortses från sedvanliga hushållsråd, möbler och kläder, arbetsredskap, en mindre bostadsfastighet av enklaste beskaffenhet osv. Å andra sidan får existensminimum beräknas ha överstigit normalbeloppet om den skattskyldige haft utgifter för underhåll av make och barn som han inte levtt tillsammans med under beskattningsåret. Existensminimum för den skattskyldige får även i andra fall bestämmas högre än normalbeloppet, om det är motiverat av särskilda skäl.

Har den skattskyldige under beskattningsåret enligt beslut av den lokala skattemyndigheten fått befrielse från eller nedsättning av den preliminära skatten på grund av nedsatt skatteförmåga vid existensminimum, bör vid prövning av frågan om avdrag vid taxeringen för nedsatt skatteförmåga avvikelser inte ske från det av den lokala skattemyndigheten fastställda existensminimibeloppet, om inte nya omständigheter framkommit. Som exempel på sådana omständigheter kan nämnas att den skattskyldige äger tillgångar, som den lokala skattemyndigheten saknat kännedom om, eller att den skattskyldiges ekonomiska ställning påtagligt förbättrats efter den lokala skattemyndighetens beslut.

Om den skattskyldige inte har haft högre inkomst än det för honom beräknade existensminimibeloppet och detta beror på sådana förhållanden som anges i 50 § 2 mom. tredje stycket, bör avdrag för nedsatt skatteförmåga medges med så stort belopp att den skattskyldige inte påförs beskattningsbar inkomst. Har den skattskyldige rätt till skattereduktion enligt 2 § 4 mom. uppbördslagen (1953: 272), skall detta beaktas då avdraget för nedsatt skatteförmåga beräknas.

Är inkomsten högre men inte så stor, att inkomsten minskad med skatten uppgår till existensminimum, bör avdrag för nedsatt skatteförmåga beviljas med så stort belopp, att större skatt inte kommer att tas ut än att

inkomsten, minskad med skatten, uppgår till beloppet av existensminimum.

Nedsatt arbetsförmåga skall även anses föreligga om den skattskyldige på grund av arbetsskygghet eller missanpassning eller annars av psykiska skäl har svårt att förvärva normal arbetsinkomst.

2.⁴ Vid bedömningen av om skattskyldigs inkomst till icke obetydlig del utgjorts av folkpension iakttages följande. Som folkpension räknas icke barnpension eller vårdbidrag. Folkpension skall anses utgöra en icke obetydlig del av den skattskyldiges inkomst, om den uppgått till minst 6 000 kronor eller minst en femtedel av den sammanräknade inkomsten. Som folkpension behandlas även tilläggs pension i den mån den enligt lagen (1969: 205) om pensionstillskott föranlett avräkning av pensionstillskott.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer fastställer närmarre föreskrifter för avdragsberäkningen enligt nedan angivna grunder.

Avdraget skall i första hand bestämmas med hänsyn till storleken av den skattskyldiges taxerade inkomst enligt lagen (1947: 576) om statlig inkomstskatt. Överstiger denna inkomst inte visst högsta belopp, skall avdraget beräknas till vad som behövs för att den skattskyldige inte skall påföras *högre* statligt beskattningsbar inkomst än 7 500 kronor. Detta högsta inkomstbelopp motsvarar taxerad inkomst för skattskyldig som under beskattningsåret inte haft annan inkomst än ålderspension enligt 6 kap. 2 § första stycket lagen (1962: 381) om allmän försäkring och pensionstillskott enligt 2 § lagen om pensionsstillskott. För gift skattskyldig, som uppburit folkpension med belopp som tillkommer gift vars make uppburit folkpension, beräknas det högsta inkomstbeloppet med utgångspunkt från en pension utgörande 78,5 procent av basbeloppet. För övriga skattskyldiga beräknas det med utgångspunkt från en pension utgörande 96 procent av basbeloppet. Sistnämnda beräkningsgrund gäller också om gift skattskyldig under viss del av beskattningsåret uppburit folkpension med belopp som tillkommer gift vars make uppburit folkpension och under återstoden av året uppburit folkpension med belopp som tillkommer gift vars make saknar folkpension.

Avdraget skall i första hand bestämmas med hänsyn till storleken av den skattskyldiges taxerade inkomst enligt lagen (1947: 576) om statlig inkomstskatt. Överstiger denna inkomst inte visst högsta belopp, skall avdraget beräknas till vad som behövs för att den skattskyldige inte skall påföras *någon* statligt beskattningsbar inkomst. Detta högsta inkomstbelopp motsvarar taxerad inkomst för skattskyldig som under beskattningsåret inte haft annan inkomst än ålderspension enligt 6 kap. 2 § första stycket lagen (1962: 381) om allmän försäkring och pensionstillskott enligt 2 § lagen om pensionstillskott. För gift skattskyldig, som uppburit folkpension med belopp som tillkommer gift vars make uppburit folkpension, beräknas det högsta inkomstbeloppet med utgångspunkt från en pension utgörande 78,5 procent av basbeloppet. För övriga skattskyldiga beräknas det med utgångspunkt från en pension utgörande 96 procent av basbeloppet. Sistnämnda beräkningsgrund gäller också om gift skattskyldig under viss del av beskattningsåret uppburit folkpension med belopp som tillkommer gift vars make uppburit folkpension och under återstoden av året uppburit folkpension med belopp som tillkommer gift vars make saknar folkpension.

⁴ Senaste lydelse 1985: 405.

Om skattskyldigs statligt taxerade inkomst överstiger det högsta inkomstbeloppet enligt föregående stycke, reduceras avdraget med belopp motsvarande $66 \frac{2}{3}$ procent av taxerad inkomst mellan det belopp vid vilket högsta extra avdrag utgår och ett belopp som är 3 basenheter större, med 40 procent av taxerad inkomst inom ett därpå följande inomstskikt av 1,5 basenheters bredd och med $33 \frac{1}{3}$ procent av taxerad inkomst därutöver.

Det avdrag som beräknas med hänsyn till skattskyldigs statligt taxerade inkomst jämkas, om värdet av skattepliktig förmögenhet överstiger 90 000 kronor. Om förmögenhetsvärdet överstiger 150 000 kronor, skall avdrag inte medges. Fastighet, som avses i 24 § 2 mom., samt sådan bostadsbyggnad med tillhörande tomt på jordbruksfastighet, som används som bostad av den skattskyldige, skall inräknas i förmögenhetsvärdet med belopp som motsvarar $1/10$ av skillnaden mellan fastighetens respektive bostadsbyggnadens och tomtens taxeringsvärde året före taxeringsåret och lånat kapital, som nedlagts i fastigheten respektive i bostadsbyggnaden och tomten i den mån skillnaden inte överstiger 250 000 kronor. Är skillnaden större beräknas värdet till 25 000 kronor jämte den del av skillnaden som överstiger 250 000 kronor. Vid beräkning av hur stort lånat kapital som lagts ner i bostadsbyggnaden och tomten, skall på dessa anses belöpa så stor del av låneskulder i förvärvskällan som byggnadens och tomtmarkens taxeringsvärde utgör av det sammanlagda värdet av tillgångarna i förvärvskällan inklusive byggnaden och tomtmarken. Har den skattskyldige eller hans make flera sådana fastigheter, som avses här, gäller bestämmelserna endast för en fastighet och då i första hand för fastighet som utgör stadigvarande bostad för den skattskyldige.

Här ovan angivna grunder för avdragsberäkningen får frångås, när särskilda omständigheter föranleda det.

Vid beräkning av avdrag för gift skattskyldig iakttages bestämmelserna i 52 § 1 mom. sista stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987 och tillämpas första gången vid 1988 års taxering. Äldre bestämmelser i 25 § 2 mom. skall dock tillämpas i fråga om kostnad som har nedlagts före ikraftträdandet.

Lag om ändring i lagen (1986: 473) om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370)

Härigenom föreskrivs att 19 § kommunalskattelagen (1928: 370) i paragrafens lydelse enligt lagen (1986: 473) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

19 §

Till skattepliktig inkomst enligt denna lag räknas *icke*:

vad som vid bodelning eller eljest på grund av giftorätt tillfallit make eller vad som förvärvats genom arv, testamente, fördel av oskift bo eller gåva;

vinst vid icke yrkesmässig avyttring av lös egendom i andra fall än som avses i 35 § 3–4 mom.;

vinst i svenskt lotteri eller vinst vid vinstdragning på här i riket utfärdade premieobligationer och ej heller sådan vinst i utländskt lotteri eller vid vinstdragning på utländska premieobligationer, som uppgår till högst 100 kronor;

ersättning, som på grund av försäkring jämlikt lagen (1962: 381) om allmän försäkring, lagen (1954: 243) om yrkesskadeförsäkring eller lagen (1976: 380) om arbetsskadeförsäkring tillfallit den försäkrade, om icke ersättningen grundas på förvärvsinkomst av 6 000 kronor eller högre belopp för år eller utgör föräldrapenning, så ock sådan ersättning enligt annan lag eller särskild författning, som utgått annorledes än på grund av sjukförsäkring, som nyss sagts, till någon vid sjukdom eller olycksfall i arbete eller under militärtjänstgöring eller i fall som avses i lagen (1977: 265) om statligt personskadeskydd eller lagen (1977: 267) om krigsskadeersättning till sjöman om icke ersättningen grundas på förvärvsinkomst av 6 000 kronor eller högre belopp för år, ävensom ersättning, vilken vid sjukdom eller olycksfall tillfallit någon på grund av annan försäkring, som icke tagits i samband med tjänst, dock att till skattepliktig inkomst räknas ersättning i form av pension eller i form av livränta i den mån livräntan är skattepliktig enligt 32 § 1 eller 2 mom., så ock ersättning som utgår på grund av trafikförsäkring eller, med nedan angivet undantag, annan ansvarighetsförsäkring eller på grund av skadeståndsförsäkring och avser förlorad inkomst av skattepliktig natur;

ersättning på grund av ansvarighetsförsäkring enligt grunder som fastställts i kollektivavtal mellan arbetsmarknadens huvudorganisationer till den del ersättningen utgår under de första trettio dagarna av den tid den skadade är arbetsoförmögen och beräknas så att ersättningen uppgår för insjuknandedagen till högst 30 kronor och för övriga dagar till högst 6 kronor för dag;

belopp, som till följd av försäkringsfall eller återköp av försäkringen utgått på grund av kapitalförsäkring;

försäkringsersättning eller annan ersättning för skada på egendom, dock att skatteplikt föreligger dels i den mån ersättningen avser driftbyggnad på jordbruksfastighet, byggnad på fastighet som avses i 24 § 1 mom., byggnad som är avsedd för användning i ägarens rörelse eller sådan del av värdet av markanläggning som får dras av genom årliga värdeminskingsavdrag, dels i den mån köpeskilling, som skulle ha influtit om den försäkrade eller skadade egendomen i stället hade sålts, hade varit att hänföra till intäkt av

fastighet eller av rörelse och dels i den mån ersättningen eljest motsvarar skattepliktig intäkt av eller avdragsgill omkostnad för fastighet eller rörelse;

vinstandel, återbäring eller premieåterbetalning, som utgått på grund av annan personförsäkring än pensionsförsäkring eller sådan sjuk- eller olycksfallsförsäkring som tagits i samband med tjänst, samt vinstandel, som utgått på grund av skadeförsäkring, och premieåterbetalning på grund av skadeförsäkring, för vilken rätt till avdrag för premie icke förelägg;

ersättning jämlikt lagen (1956: 293) om ersättning åt smittbärare om icke ersättningen grundas på förvärvsinkomst av 6 000 kronor eller högre belopp för år;

periodiskt understöd eller därmed jämförlig periodisk intäkt, som icke utgör vederlag vid avyttring av egendom, i den mån givaren enligt 20 § eller punkt 5 av anvisningarna till 46 § icke är berättigad till avdrag för utgivet belopp;

stipendier till studerande vid undervisningsanstalter eller eljest avsedda för mottagarens utbildning;

stipendium som är avsett för mottagarens utbildning och inte utgör ersättning för arbete som har utförts eller skall utföras för utgivarens räkning;

studiestöd enligt 2, 3 eller 4 kap. studiestödslagen (1973: 349), internatbidrag, återbetalningspliktiga studiemedel och resekostnadsersättning enligt 6 och 7 kap. samma lag samt sådant särskilt bidrag vilket enligt av regeringen eller statlig myndighet meddelade bestämmelser utgår till deltagare i arbetsmarknadsutbildning samt med dem i fråga om sådant bidrag likställda, och äger i följd härav den bidragsberättigade icke göra avdrag för kostnader som avsetts skola bestridas med bidrag av förevarande slag;

studiestöd enligt 3 eller 4 kap. studiestödslagen (1973: 349), internatbidrag, återbetalningspliktiga studiemedel och resekostnadsersättning enligt 6 och 7 kap. samma lag samt sådant särskilt bidrag vilket enligt av regeringen eller statlig myndighet meddelade bestämmelser utgår till deltagare i arbetsmarknadsutbildning samt med dem i fråga om sådant bidrag likställda, och äger i följd härav den bidragsberättigade icke göra avdrag för kostnader som avsetts skola bestridas med bidrag av förevarande slag;

allmänt barnbidrag;

allmänt barnbidrag och förlängt barnbidrag;

lön eller annan gottgörelse, för vilken skall erläggas skatt enligt lagen (1958: 295) om sjömansskatt;

kontantunderstöd, som utgives av arbetslöshetsnämnd med bidrag av statsmedel;

handikappersättning enligt 9 kap. 2 och 3 §§ lagen om allmän försäkring, sådan del av vårdbidrag enligt 9 kap. 4 § samma lag som utgör ersättning för merkostnader samt hemsjukvårdsbidrag, som utgår av kommunala eller landstingskommunala medel till den vårdbehövande;

kommunalt bostadstillägg enligt lagen (1962: 392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension;

kommunalt bostadstillägg till handikappade;

bostadsbidrag som avses i förordningen (1976: 263) om statliga bostadsbidrag till barnfamiljer eller förordningen (1976: 262) om statskommunala bostadsbidrag;

ersättning som fastställts av allmän domstol eller utgått av allmänna medel till den som – utan att det skett yrkesmässigt – inställt sig inför domstol eller annan myndighet, om ersättningen avser reseersättning, traktamente eller ersättning för tidsspillan;

sådan gottgörelse för utgift eller kostnad som arbetsgivare uppburit från personalstiftelse ur medel, för vilka avdrag icke medgivits vid taxering, vid första tillfälle dylika medel finnas i stiftelsen;

gottgörelse som arbetsgivare uppburit från pensionsstiftelse, till den del stiftelsen ej ägt andra medel för att lämna gottgörelsen än sådana för vilka avdrag icke åtnjutits vid avsättning till stiftelsen;

intäkter av försäljning av vilt växande bär och svampar som den skattskyldige själv plockat till den del intäkterna under ett beskattningsår inte överstiger 5 000 kronor, såvida intäkterna inte kan hänföras till rörelse som den skattskyldige driver eller utgör lön eller liknande förmån;

ränta enligt 61 § lagen (1941: 416) om arvsskatt och gåvoskatt, 69 § 1 och 2 mom., 69 a § tredje stycket eller 75 a § fjärde stycket oppbördslagen (1953: 272), 36 § 3 mom. lagen (1958: 295) om sjömansskatt, 22 § tullagen (1973: 670), 20 § lagen (1982: 1006) om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar, 5 kap. 13 § lagen (1984: 151) om punktskatter och prisregleringsavgifter, 40 § lagen (1984: 404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter eller 24 § lagen (1984: 668) om oppbörd av socialavgifter från arbetsgivare.

Beträffande vissa försäkringsbelopp som utgår till lantbrukare, yrkesfiskare m. fl. gäller särskilda bestämmelser i punkt 16 av anvisningarna till 21 § och i punkt 11 av anvisningarna till 28 §.

(Se vidare anvisningarna.)

Lag om ändring i lagen (1984: 1052) om statlig fastighetsskatt

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1984: 1052) om statlig fastighetsskatt skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*3 §¹

Fastighetsskatten utgör för varje beskattningsår

a) 2 procent av taxeringsvärdet om intäkt av fastigheten beräknas enligt 24 § 1 mom. kommunalskattelagen (1928: 370) och fastigheten utgör hyreshusenhet,

b) 2 procent av en tredjedel av taxeringsvärdet om intäkt av fastigheten beräknas enligt 24 § 1 mom. kommunalskattelagen och fastigheten utgör småhusenhet,

c) 1,4 procent av en tredjedel av taxeringsvärdet om intäkt av fastigheten beräknas enligt 24 § 2 mom. kommunalskattelagen,

d) 1,4 procent av taxeringsvärdet om intäkt av fastigheten beräknas enligt 2 § 7 mom. lagen (1947: 576) om statlig inkomstskatt och fastigheten utgör hyreshusenhet,

e) 1,4 procent av en tredjedel av taxeringsvärdet om intäkt av fastigheten beräknas enligt 2 § 7 mom. lagen om statlig inkomstskatt och fastigheten utgör småhusenhet,

f) 2 procent av bostadsbyggnadsvärde och tomtmarksvärde avseende hyreshus på lantbruksenhet,

g) 2 procent av en tredjedel av bostadsbyggnadsvärde och tomtmarksvärde avseende småhus på lantbruksenhet,

h) 2 procent av taxeringsvärdet om hyreshusenhet enligt 4 kap. 11 § andra stycket fastighetstaxeringslagen (1979: 1152) skall ha beskattningsnaturen jordbruksfastighet,

i) 2 procent av en tredjedel av taxeringsvärdet om småhusenhet enligt 4 kap. 11 § andra stycket fastighetstaxeringslagen skall ha beskattningsnaturen jordbruksfastighet,

j) 2 procent av taxeringsvärdet om intäkt av fastigheten utgör intäkt av rörelse enligt kommunalskattelagen och fastigheten utgör hyreshusenhet,

k) 2 procent av en tredjedel av taxeringsvärdet om intäkt av fastigheten utgör intäkt av rörelse enligt kommunalskattelagen och fastigheten utgör småhusenhet.

Till den del taxeringsvärdet av en fastighet, som ägs av sådan inländsk eller utländsk livförsäkringsanstalt som avses i 2 § 6 mom. lagen om statlig inkomstskatt, belöper på verksamhet avseende sådana pensionsförsäkringar eller avgångsbidragsförsäkringar som nämns i 2 § 6 mom. tredje stycket samma lag, skall dock procenttalet, i stället för vad som därom föreskrivs i första stycket j eller k, utgöra 1,4.

Om fastighetsskatt skall beräknas enligt olika grunder för skilda delar av fastigheten skall underlaget för beräkningen av fastighetsskatten för dessa delar utgöras av den del av värdet som belöper på respektive fastighetsdel.

Är den skattskyldige frikallad från skattskyldighet för inkomst av fastigheten, beräknas fastighetsskatten som om sådan befrielse inte hade förelegat.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

¹ Senaste lydelse 1984: 1078.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 16 oktober 1986

Närvarande: statsrådet Feldt, ordförande, samt statsråden Sigurdson, Leijon, Hjelm-Wallén, Peterson, S. Andersson, Bodström, Göransson, Holmberg, Hellström, Wickbom, Johansson, Hulterström, Lindqvist, G. Andersson, Lönnqvist

Föredragande: statsrådet Feldt

Proposition om lindring av församlingsskatt, vissa inkomstskattefrågor, m. m.

1 Inledning

Den som inte tillhör svenska kyrkan får under vissa förutsättningar församlingsskatten nedsatt. För att få sådan nedsättning krävs bl. a. att den skattskyldige varit mantalsskriven här i riket för inkomståret. Motsatsvis leder kravet på mantalsskrivning till att den som inte tillhör svenska kyrkan och som inte är mantalsskriven här i riket inte kan få någon lindring av församlingsskatten. Justitieombudsmannen, JO, har föreslagit att kravet på mantalsskrivning slopas. Även riksdagen har riktat kritik mot detta kriterium för skattelindring och uttalat att regeringen bör ta upp frågan till behandling. Jag behandlar i det följande denna fråga.

Jag tar också upp ett par andra frågor, nämligen beskattningen av stipendier, behandlingen av barnbidrag vid beräkning av existensminimum och förlängning av en specialregel om avdrag för ökade levnadskostnader vid arbete inom byggnads- och anläggningsbranschen.

Vidare föreslår jag en teknisk följdändring av reglerna om folkpensionärernas extra avdrag till riksdagens beslut om inkomstskatten för åren 1987 och 1988 och ett förtydligande av bestämmelserna om beräkning av statlig fastighetsskatt.

Slutligen föreslår jag ett kompletterande tillägg till bestämmelserna som begränsar fastighetsägares rätt till avdrag för reparation och underhåll av annan fastighet när lån eller bidrag för sådana åtgärder beviljats enligt vissa statliga låne- och bidragsförfattningar.

2 Lindring av församlingsskatt för den som inte tillhör svenska kyrkan

Enligt lagen (1951:691) om viss lindring i skattskyldigheten för den som icke tillhör svenska kyrkan skall den som vid ingången av inkomståret inte tillhörde svenska kyrkan och som är mantalsskriven här i riket för inkomståret påföras församlingsskatt med endast 30% av det för debitering-

en bestämda beloppet. Kravet på mantalsskrivning här i riket har i vissa fall fått mindre tillfredsställande konsekvenser. I fall där personer, t. ex. medborgare i andra stater som inte är medlemmar av svenska kyrkan, flyttar in till Sverige kan lindring av församlingsskatten inte medges för det inkomstår under vilket inflyttning sker, eftersom kravet på mantalsskrivning inte är uppfyllt det året. Vidare leder kopplingen till bestämmelserna om mantalsskrivning till att en person som inte tillhör svenska kyrkan och flyttar ur landet men alljämt skall beskattas här blir påförd full församlingsskatt – utom i de fall där inkomsterna beskattas i det för riket gemensamma taxeringsdistriktet där kommunal inkomstskatt tas ut med endast 10 %.

De konsekvenser som kravet på mantalsskrivning kan få har kritiserats i olika sammanhang. JO har med hänvisning till vad som förevarit i ett visst klagobesvär hos honom (JO: s diarienummer 968–1981) föreslagit att kravet på mantalsskrivning slopas. Även riksdagen har framhållit att kravet på mantalsskrivning i riket för att få nedsättning av församlingsskatten är otillfredsställande (SkU 1985/86: 39, rskr 180).

För egen del kan jag instämma i kritiken mot de nyss beskrivna effekterna av kravet på mantalsskrivning för att skattelindring skall kunna medges. Jag föreslår därför att kravet slopas.

Reglerna bör innebära att alla som inte tillhör svenska kyrkan medges nedsättning. Vid den närmare utformningen måste emellertid också administrativa synpunkter beaktas. Endast beträffande personer som är kyrkobokförda i landet har skattemyndigheterna utan särskild efterforskning tillgång till uppgift huruvida vederbörande tillhör svenska kyrkan. För att säkerställa att alla som inte tillhör svenska kyrkan får nedsättning av församlingsskatten är det därför nödvändigt att alla som inte är kyrkobokförda här i landet medges sådan nedsättning. Även med en sådan utformning krävs relativt omfattande ändringar av de administrativa rutinerna. De nya reglerna kan därför tillämpas först fr. o.m. 1989 års taxering.

Förslaget föranleder en ändring i 1 § lagen om viss lindring i skattskyldigheten för den som icke tillhör svenska kyrkan. Samtidigt bör hänvisningen till den numera upphävda lagen (1961: 436) om församlingsstyrelse ändras till att avse den nya lagen (1982: 1052) om församlingar och kyrkliga samfundigheter som ersatt den tidigare lagen.

3 Skattefrihet för vissa stipendier

Huvudregeln om den skattemässiga behandlingen av stipendier återfinns i 19 § kommunalskattelagen (1928: 370), KL. Där stadgas att stipendier till studerande vid undervisningsanstalter eller som eljest är avsedda för mottagarens utbildning inte utgör skattepliktig intäkt. För att stipendiet skall bli skattefritt har i den praktiska tillämpningen krävts att stipendiet har karaktär av gåva. Stipendier från arbetsgivare eller honom närstående samt från uppdragsgivare till anställda resp. uppdragstagare samt stipendier som eljest anses vara ersättningar för någon prestation inkomstbeskattas däremot.

Genom en tidsbegränsad lagstiftning år 1983 (prop. 1982/83: 157, SkU 50, rskr 366, SFS 1983: 447) har emellertid skattefriheten utvidgats. Utvidgningen tar sikte på stipendier som utgår för deltagande i fackliga kurser. Sådana stipendier beskattades i praxis om mottagaren innehade ett förtroendeuppdrag inom den fackliga organisationen trots att något anställnings- eller egentligt uppdragsförhållande inte förelåg. Det huvudsakliga syftet med att göra dessa stipendier skattefria var att det skulle bli möjligt för anställda som inte har rätt till ledighet för studier med bibehållen lön att delta i fackliga kurser.

Vid riksdagsbehandlingen av lagstiftningsfrågan bestämdes att regeln i ett inledningsskede skulle göras provisorisk och tillämpas endast vid 1984 och 1985 års taxeringar (alltså på stipendier som utbetalades under åren 1983 och 1984). Bakgrunden var att riksskatteverket, RSV, hade uttalat farhågor för att lagstiftningen kunde komma att missbrukas. Det förutsattes att RSV nog skulle följa de nya bestämmelsernas praktiska tillämpning, varefter regeringen mot bakgrund av vunna erfarenheter fick återkomma med nytt förslag.

Reglerna innebär att i stället för vad som föreskrivs i 19 § KL skall gälla att stipendium som är avsett för mottagarens utbildning och inte utgör ersättning för arbete som har utförts eller skall utföras för utgivarens räkning inte utgör skattepliktig inkomst. De har tagits in i en särskild lag, lagen (1983: 447) om viss skattefrihet för stipendier enligt 19 § kommunal-skattelagen (1928: 370).

I prop. 1984/85: 23 föreslog regeringen att den provisoriska lagstiftningen skulle förlängas två år och således gälla även vid 1986 och 1987 års taxeringar. Anledningen var att det inhämtats från RSV att de erfarenheter som hittills vunnits varit av mycket begränsad omfattning och att utfallet kunde bedömas först sedan det företagits mer ingående undersökningar. Riksdagen biträdde förslaget i propositionen (SkU 1984/85: 11, rskr 16, SFS 1984: 840). I skatteutskottets betänkande framhölls särskilt, att det inte framkommit något som stödde uppfattningen att bestämmelserna missbrukats.

RSV har därefter följt den fortsatta tillämpningen av lagen. I skrivelse till finansdepartementet den 1 september 1986 anför RSV att inga problem rörande lagens tillämpning framkommit enligt vad verket erfarit. Från RSV: s sida föreslås därför att lagstiftningen permanentas.

Jag biträder RSV: s ståndpunkt och föreslår i enlighet därmed att den hittillsvarande provisoriska lagstiftningen tas in i 19 § KL. Detta får ske genom en ändring i lagen (1986: 473) om ändring i kommunal-skattelagen (1928: 370), eftersom ändringslagen träder i kraft den 1 januari 1987. Samtidigt bör en teknisk justering göras på grund av förändringar i regleringen av det förlängda barnbidraget.

4 Existensminimireglerna

De s. k. existensminimireglerna innebär att ett särskilt avdrag i vissa fall kan medges, om inkomsten efter skatt inte räcker till för den skattskyldiges och hans familjs försörjning. Möjligheterna till avdrag kan beaktas redan vid uttaget av preliminär skatt genom jämkning av denna. Beräkningen av existensminimum har betydelse också för jämkning av avdrag för kvarstående skatt och förbehållsbelopp vid införsel.

Reglerna har utsatts för kritik i flera avseenden. Denna har dels rört förutsättningarna för tillämpning av reglerna om beräkning av existensminimum, dels svårigheterna att uppnå en överensstämmelse mellan jämkningen vid uttaget av preliminär skatt och beräkningen av avdrag vid taxeringen. Riksdagen har begärt en översyn av reglerna (SkU 1983/84: 50, rskr. 395), riksrevisionsverket har i en revisionsrapport som överlämnats till regeringen föreslagit att institutet slopas och JO har i ett nyligen meddelat beslut uttalat att reglerna bör bli föremål för en översyn.

Jag kan för egen del instämma i uttalandena att nuvarande regler inte är tillfredsställande och att de föranleder problem vid tillämpningen. Delade meningar föreligger om möjligheterna att lösa problemen inom skattesystemets ram. Min avsikt är att låta dessa frågor bli föremål för ytterligare överväganden. De har emellertid samband med de mer allmänna överväganden rörande skattesystemet som kommer att ske inom den närmaste framtiden. Vidare bör den kartläggning rörande socialbidragen som pågår inom socialdepartementet avvaktas. Jag avser därför att nu endast ta upp en begränsad fråga, nämligen behandlingen av barnbidrag inkl. flerbarnstillägg vid beräkningen av existensminimum.

Existensminimum beräknas i princip som summan av faktisk bostadskostnad, efter avdrag för eventuellt bostadsbidrag, och ett normalbelopp som avser att täcka alla andra levnadskostnader. Jag bortser här från att tillägg till eller avdrag från normalbeloppet kan göras i vissa fall. Normalbeloppet för varje barn är 9 800 kr. för år 1986.

Vid beräkning av den skattskyldiges inkomster, alltså vad som står till förfogande för att täcka levnadskostnaderna, medräknas inte barnbidrag inkl. flerbarnstillägg. Detta innebär att normalbeloppet för barn i praktiken uppgår till summan av normalbeloppet och barnbidraget eller till 14 600 kr. för år 1986, om det finns ett eller två barn i familjen. Finns det fler barn utökas det sammanlagda barnbidraget också med flerbarnstillägg och det faktiska normalbeloppet per barn stiger med antalet barn i familjen.

Normalbeloppet räknas årligen upp med hänsyn till förändringen i konsumentprisindex. Det faktiska normalbelopp som utgörs av summan av normalbelopp och barnbidrag är emellertid beroende av förändringar i barnbidraget. Reala ökningar av barnbidraget får till följd att barnens behov antas öka reallt, medan det antas minska om barnbidraget inte höjs i takt med inflationen.

Behandlingen av barnbidrag och flerbarnstillägg vid tillämpning av reglerna om existensminimum har kritiserats såväl av JO som av familjeekonomiska kommittén i betänkandet (SOU 1983: 14) Barn kostar . . .

Även jag anser att behandlingen av barnbidrag och i synnerhet flerbarnstillägg vid tillämpningen av existensminimireglerna är otillfredsställande. Jag anser därför att barnbidrag och flerbarnstillägg i fortsättningen bör räknas som inkomst på samma sätt som underhållsbidrag och bidragsförskott redan gör. Normalbeloppet för barn bör då höjas med vad som motsvarar barnbidraget för ett barn år 1986 eller med 4 800 kr.

Normalbeloppen återfinns i punkt 1 av anvisningarna till 50 § KL. De i lagtexten angivna beloppen är uttryckta i 1981 års penningvärde och har sedan räknats upp årligen av RSV enligt närmare bestämmelser i lagrummet. Ändringen bör göras så att de belopp som gäller för år 1986 tas in i lagrummet – för barn ökat med 4 800 kr. – och att uppräknings på grundval av förändringen i konsumentprisindex sker för år 1987.

5 Avdrag för ökade levnadskostnader vid arbete inom byggnads- och anläggningsbranschen

Möjligheten att få avdrag för ökade levnadskostnader under en tjänsteresa enligt den schablonregel som återfinns i punkt 3 av anvisningarna till 33 § KL har i praxis tidsbegränsats till två år. Genom ett särskilt stadgande i den nämnda anvisningspunkten har denna s. k. tvåårsregel förlängts för skattskyldiga som arbetar inkom byggnads- och anläggningsbranschen (prop. 1983/84: 68, SkU 16, rskr 106, SFS 1983: 1051, prop. 1984/85: 23, SkU 11, rskr 16, SFS 1984: 839, prop. 1985/86: 45, SkU 9, rskr 53, SFS 1985: 1017). Motivet till att tvåårsgränsen utsträckts för just denna kategori av arbetstagare är att de bor och arbetar under speciella förhållanden. Sålunda har de sällan någon faktisk möjlighet att ordna fast bostad åt sig och familjen på arbetsorten utan är ofta hänvisade till att bo i husvagn eller barack under den – ibland avsevärda – tid som arbetet med ett särskilt anläggningsprojekt pågår.

Särbestämmelsen är dock en provisorisk lösning i avvaktan på resultatet av den översyn av skattereglerna på det aktuella området som för närvarande pågår inom finansdepartementet. Detta arbete beräknas inte bli slutfört under innevarande år. Särbestämmelsen skall enligt gällande regler tillämpas vid 1984–1987 års taxeringar. Jag föreslår att den får fortsatt giltighet t. o. m. 1989 års taxering.

6 Extra avdrag för folkpensionärer

Under våren 1986 beslutade riksdagen om ändringar av inkomstskatten för åren 1987 och 1988 (prop. 1985/86: 130, SkU 40, rskr 332, SFS 1986: 507 och 508). Ändringarna innebar bl. a. att det kommunala grundavdraget höjs till 9 000 kr. för år 1987 (1988 års taxering) och till 10 000 kr. fr. o. m. år 1988 (1989 års taxering). Samtidigt återinförs ett statligt grundavdrag på samma belopp i stället för det nuvarande nollskiktet i botten av statsskatteskalen. I propositionen föreslogs också ändringar i reglerna om folkpensionärernas extra avdrag. Förslaget innebar dels att reglerna anpassades till den nyss

nämnda omvandlingen av nollskiktet till ett grundavdrag, dels en snabbare avtrappning av det extra avdraget vid inkomster över pensionens miniminivå i syfte att hindra att de sammanlagda marginaleffekterna av skatteskala, avtrappningen av det extra avdraget och inkomstprövningen av det kommunala bostadstillägget (KBT) blir oacceptabelt höga.

Förslaget avsågs av riksdagen som därvid uttalade att det visserligen i huvudsak tillgodosåg detta syfte men innebar att vissa pensionärer fick en betydande försämring av sin realinkomst efter skatt samt att riksdagen under hösten borde föreläggas ett nytt förslag till avtrappningsregler för inkomståren 1987 och 1988 som innebär att alla pensionärer får en rimlig standardförbättring och som är anpassade till den skatteskala och det kommunala grundavdrag som gäller för dessa inkomstår.

Regeringen har i går beslutat inhämta lagrådets yttrande över förslag till lag om en tillfällig förmögenhetsskatt på förmögenhet i bl. a. livförsäkringsbolag och därvid uttalat att det därigenom skapas utrymme för åtgärder till de sämst ställda pensionärernas förmån. Den närmare utformningen av dessa åtgärder kommer att tas upp i budgetpropositionen. Förändringar i det extra avdraget bör lämpligen samordnas med dessa överväganden. Reglerna om extra avdrag får därför lämnas i princip oförändrade för inkomståret 1987 (1988 års taxering). De måste emellertid anpassas till omvandlingen av nollskiktet i statsskatteskalan till ett grundavdrag. Det föranleder en ändring i punkt 2 av anvisningarna till 50 § KL.

7 Beräkning av fastighetsskatt för fastighet som ägs av stat eller kommun

I samband med att den kommunala beskattningen av juridiska personer slopades (prop. 1984/85: 70, SkU 23, rskr 110, SFS 1060 och 1061) befriades bl. a. staten och kommunerna helt från skyldighet att betala inkomstskatt. Däremot ändrades inte skyldigheten att betala statlig fastighetsskatt. Denna skattskyldighet knöts direkt till ägaren eller den som i vissa fall skall likställas med ägaren. Samtidigt justerades också bestämmelserna om deklarationsskyldighet så att staten och kommunerna skulle bli skyldiga att avlämna självdeklaration på grund av skattskyldigheten till fastighetsskatt trots att de var befriade från inkomstskatt. Motsvarande gäller i fråga om skogsvårdsavgiften.

Enligt vad jag har erfarit råder vissa oklarheter i frågan hur fastighets- skatt skall beräknas när den som skall betala skatten inte är skattskyldig för inkomst av fastigheten. Bestämmelsen i 3 § lagen (1984: 1052) om fastighetsskatt innehåller nämligen, såvitt rör beräkningen av skatten, i vissa delar hänvisningar till bestämmelserna i KL och i lagen (1947: 576) om statlig inkomstskatt som endast är tillämpliga på skattesubjekt som är skyldiga att betala inkomstskatt. Detta har lett till viss tveksamhet vid tillämpningen, eftersom reglerna i 3 § om hur skatten beräknas inte anpassats till den efter lagens tillkomst beslutade befrielsen från skattskyldighet för inkomst.

Jag föreslår att dessa oklarheter undanröjs genom en uttrycklig bestämmelse om att fastighetsskatt, i fall där den skattskyldige är befriad från skattskyldighet för inkomst av fastigheten, skall beräknas som om sådan befrielse inte förelåg. Detta förslag överensstämmer med vad som avsågs vid lagstiftningens tillkomst. RSV har också som sin mening uttalat att reglerna bör ges denna tolkning. I sammanhanget kan påpekas att bestämmelsen bara avser skattens beräkning. Skattskyldighetens omfattning regleras i 1 § lagen om statlig fastighetsskatt.

8 Avdrag för reparation och underhåll

I 25 § 2 mom. första stycket b KL återfinns regler som begränsar en fastighetsägares rätt till avdrag för kostnader för underhåll och reparation av annan fastighet. Reglerna infördes genom lagstiftning år 1979 (prop. 1978/79: 209, SkU 11, rskr 42, SFS 1979: 1017). De innebär att omedelbart avdrag inte får göras för kostnader för reparation och underhåll som utförs i samband med ombyggnad för vilken lån eller bidrag har beviljats enligt vissa statliga låne- och bidragsförfattningar, till den del som kostnaden inte överstiger den i låne- eller bidragsärendet godkända lånekostnaden. I stället läggs beloppet till underlaget för värdeminskingsavdrag.

Ändringar av regleringen av den statliga bostadslångivningen medför nu behov av en komplettering av hänvisningarna till de författningar enligt vilka de lån eller bidrag beviljats som medför inskränkningar i avdragsrätten. Den innebär att hänvisningen i 25 § första stycket b KL till vissa bostadslåneförordningar även inkluderar ombyggnadslåneförordningen för bostäder (1986: 693).

9 Upprättade lagförslag

I enlighet med det anförda har inom finansdepartementet upprättats förslag till

1. lag om ändring i lagen (1951: 691) om viss lindring i skattskyldigheten för den som icke tillhör svenska kyrkan,
2. lag om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370),
3. lag om ändring i lagen (1986: 473) om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370),
4. lag om ändring i lagen (1984: 1052) om statlig fastighetsskatt.

Förslagen är av så enkel beskaffenhet att lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

10 Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att anta förslagen.

11 Beslut

Prop. 1986/87: 45

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredraganden har lagt fram.

